

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS VERKSAMHET UNDER ÅR 1907.

Styrelseberättelse för år 1907.

Till Svenska Teknologföreningen.

Styrelsen för Svenska Teknologföreningen får härmed afgifva berättelse öfver förvaltningen af Föreningens angelägenheter och verksamheten under år 1907.

Under nämnda år hafva i Föreningen inträdt 179 nya ledamöter, af hvilka 144 i Första och 35 i Andra Sektionen.

Såvidt känt är har Föreningen, sedan förra styrelseberättelsen afläts och till dato, genom döden förlorat följande medlemmar: Ingeniören Seth K. F. Lundberg, Forshaga; Ingeniören Lars Johan Westman, Stockholm; Bergsingeniören L. L. Zethelius, Falun; Civilingeniören E. Herman Husberg, Eknäs, Värmdö; Teknolog Torsten Andersson, Klacka—Lerberg; Bruksägaren Karl Mauritz E. Grönvall, Södertelje; Civilingeniören Frans Herman Dahlqvist, Elfgårda, Uppsala; Ingeniören Ernst Danielson, Stöpsjön, Fogdhyttan; Ingeniören Hjalmar F. Hagberg, Stockholm; Ingeniören Carl Nordström, Jönköping; Ingeniören Nils Malmén, Seattle, Wash. U. S. A.; Disponenten G. D. H. von Vicken, Gefle; Lektor J. R. Åkerlund, Borås; Ingeniören O. J. Pettersson, Landskrona; Majoren C. H. Öhnell, Stockholm; Professorn Wilh. Hoffstedt, Stockholm; Direktören Axel Hummel, Stockholm; Ingeniören S. Manne Sieurin, Sundsvall; Disponenten R. F. Berg, Malmö; Byråingeniören Karl Magnus Walin, Rönninge; Direktören Aug. Heberle, Sala.

Föreningen har särskildt lidit en smärtsam förlust genom professor Wilhelm Hoffstedts, Tidskriftens grundares, frånfall. Denne högt förtjänte föreningsledamots minne har Styrelsen träffat särskilda anstalter för att hedra.

Stadgad årlig afgift har erlagts af 1 388 ledamöter tillhörande Andra Sektionen, hvaraf 563 voro bosatta i Stockholm och 825 i landsorten eller utomlands. Inom Första Sektionen erlades under vårterminen terminsafgifter af 154, under höstterminen af 117 medlemmar. Antalet ledamöter, som erlagt årsafgift för all framtid, utgjorde vid årets slut 62.

Inom Föreningen ha under 1907 hållits 71 sammanträden, nämligen 2 allmänna möten, 10 sammanträden af Första och 6 af Andra Sektionen samt 53 sammanträden inom Afdelningarna, sålunda fördelade:

Afd. för Mekanik	8
» » Elektroteknik.....	9
» » Husbyggnadskonst	10
» » Väg- och Vattenbyggnadskonst.....	10
» » Kemi och Bergsvetenskap	10
» » Skeppsbyggnadskonst.....	3
» » Teknisk Undervisning	4
	54

Andra Sektionens årsmöte och ett af afdelningen för Husbyggnadskonst anordnad arkitektmöte, hvilka båda pågingo under tre dagar, ingå i detta antal såsom hvardera ett sammanträde. Däremot är ej inberäknadt det af afdelningen för Elektroteknik anordnade elektroteknikermötet.

Föreningen har under året handlagt följande ärenden och frågor af större vikt.

Den i föregående styrelseberättelse omnämnda utredningen rörande den högre tekniska undervisningen i riket har i början af året öfverlämnats till den Kgl. kommittén.

Sedan Kgl. Utrikesdepartementet till Föreningen remitterat skrivelser från svenska generalkonsulatet i London rörande önskvärdheten af Sveriges representerande i den internationella elektriska kommission, som där under ledning af »Institution of Electrical Engineers» håller på att bildas, samt Kgl. Kommerskollegium i skrivelse till Föreningen påpekat samma förhållande, har Föreningen beslutit tills vidare ombesörja och bekosta Sveriges representerande i kommissionen, hvars arbeten afse åvägabringande af standardisering af nomenklatur och normalier för elektriska apparater och maskiner. De med detta åtagande förbundna kostnader ha hittills uppgått till omkring 900 kr. Föreningens afdelning för elektroteknik har bildat en lokalkommitté, som i Sverige verkar för kommissionens syften.

En af Föreningens afdelning för Väg- och Vattenbyggnadskonst länge planlagd allmän utredning om entreprenadväsendets ordnande i vårt land har numera satts i verket med tillhjälp af ett understöd af 500 kronor, som styrelsen för sådant ändamål ställt till Afdelningens förfogande.

På anmodan af den Kgl. s. k. »1906 års sjöfartskommitté» har Föreningen genom sin afdelning för Skeppsbyggnadskonst afgifvit ett utlåtande såsom svar å denna kommittés frågoformulär rörande fartygs sjövärdighet och lastlinie. Föreningens afd. för Husbyggnadskonst har ingående behandlat frågan om reform af arkitektundervisningen i vårt land och föranledt framställning till Kgl. Maj:t från Föreningen, hvilken framställning redan i så måtto burit frukt, att en särskild officiell utredning af hithörande spörsmål blifvit af Kgl. Maj:t anbefalld.

Den svenska tekniska terminologien har på grund af initiativ inom Föreningen gjorts till föremål för studium och omvårdnad i syfte att bringa reda och stadga i det stora med teknikens utveckling snabbt tillväxande antalet tekniska termer. En elektroteknisk ordlista har sålunda redan kommit till stånd och försöksvis rekommenderats till allmän användning. Huru ett bredare planerat arbete till ordnande och sofrande af facktermer inom andra tekniska områden skulle kunna utföras, är f. n. föremål för ompröfning närmast inom Föreningens afdelning för Teknisk Undervisning.

Föreningens serie af tekniska handböcker har tillökats med ej mindre än tre broschyrer, nämligen

Handbok VII »Normer för beräkning af eldytans storlek vid på land använda ångpannor», utarbetade af Föreningens afd. för Mekanik och tillämpade af landets båda ångpanneföreningar;

» VIII »Grunder för byggnadsentreprenader», utarbetade af Föreningens afd. för Husbyggnadskonst och antagna vid 4:de allm. svenska tekniker-mötet i Norrköping;

» IX »Normer för profning och bedömning af elektriska maskiner och transformatorer», utarbetade af Föreningens afd. för Elektroteknik.

Arbete med omredigering af Handbok IV: »Regler för eldning och skötsel af ångpannor» samt af Handbok II: »Taxa för ingenjörsarbeten inom väg- och vattenbyggnadsfacket» pågår genom kommittéer inom resp. afd.

för Mekanik och afd. för Väg- och Vattenbyggnadskonst. Frågan om revision och fortsättning af Handbok III: »Tekniska bestämmelser för anläggning och drift af enskilda järnvägar, Afd. A. Banbyggnad» är ännu hvilande.

Förhandlingarna vid 4:de Allm. Svenska Teknikermötet i Norrköping, hvilka tryckning Föreningen åtagit sig att ombesörja, ha under året färdigtryckts och levererats till mötets bestyrelse. Den vid nämnda teknikermöte tillsatta kommittén för ordnandet af samarbete mellan landets tekniska föreningar har hos Föreningen anhållit om understöd för sin verksamhet samt erhöi äfven genom Allmänna mötets beslut af den 26 Mars ett anslag af 300 kronor. Resultatet af kommitténs arbeten öfverlämnades sistlidne höst i form af förslag till »Stadgar för Sveriges Tekniska Föreningars Centralrepresentation», hvilket f. n. är föremål för Andra Sektionens ompröfning.

Det i föregående årsberättelse omnämnda ingenjörregistret har under årets första del kommit till stånd och upptager i primärförteckningen omkring 650 namn och adresser å svenska ingenjörer verksamma i utlandet. Af dessa har tills dato såsom svar å utsända frågoformulär 130 insänt uttryckt rörelse sig och sin verksamhet. De, som därvid uttryckt önskan att återvända till Sverige, ha under rubrik »Meddelanden från ingenjörregistret» fått denna önskan jämte allmänna personuppgifter publicerade i Teknisk Tidskrifts annonsafdelning. Resultatet af denna Föreningens sträfvan att tillförsäkra svensk industri frukterna af svenska ingenjörers i utlandet förvärfvade erfarenhet och på samma gång underlätta återflyttning af emigrerade svenska teknici torde det vara för tidigt att redan nu söka värdesätta. Nämnas må, att 32 förfrågningar ingått rörande de genom registret platssökande, och att, för såvidt kunnat utrönas, i 6 fall underhandlingar inledts, som medfört anställning af vederbörande.

I samband härmed kan meddelas, att den likaledes förra året berörda praktikförmedlingsbyrån för Tekniska Högskolans elever numera har trädtt i verksamhet.

Föreningen har under året låtit representera sig vid Uppsala Universitets Linnéfest genom hofintendenten Axel Lagrelius, som till Universitetet öfverlämnade en adress från Föreningen, samt vid Tekniska samfundets i Göteborg 25-årsjubileum genom ingenjören Axel Enström.

Beträffande Föreningens stadgeändringsfrågor, som sedan några år sakta men säkert förts framåt på de partiella reformernas väg, blef under året intet nytt afgörande träffadt. Emellertid har styrelsen på grund af resolutioner fattade vid Andra Sektionens här nedan omnämnda årsmöte låtit utarbeta och tagit under ompröfning förslag till stadgeändring afseende dels ändrade invalsbestämmelser, dels reglering af förhållandet mellan Föreningens båda nuvarande sektioner. Förslaget har likväl ännu ej kunnat föreläggas Föreningen. Det torde ställas i samband med förslag till ändring af gällande ordningsregler i syfte att ernå ett tidsenligare arbetssätt för Föreningen.

Från verksamheten inom Föreningens sektioner och afdelningar må följande särskildt anföras.

Andra Sektionen.

En väsentlig nyhet har fr. o. m. 1907 införts i Föreningens arbetssätt, i det Andra Sektionen anordnat ett större årsmöte, där frågor af allmänt intresse för teknikens män upptagits till behandling i sådan form och på sådant

sätt, att tillfälle och anledning bereds Föreningens medlemmar, ej blott i Stockholm utan äfven i landsorten boende, till deltagande.

Detta ingenjörsmöte ägde 1907 under stor tillslutning från hela landet rum i Stockholm den 14—16 mars och upptog på sitt program följande ärenden:

- 1) Betänkande afgifvet af Föreningens kommitté för en teknisk centralmyndighet;
- 2) Diskussion om behovet af ett statsdepartement för handel, industri och sjöfart;
- 3) » om behovet af ett kommunikationsdepartement;
- 4) » om elektrisk drift af södra Sveriges statsbanor ur ekonomisk synpunkt;
- 5) » om hufvudgrunderna för den tillämnade förändringen af vår nu gällande vattenrättslagstiftning;
- 6) » om inre föreningsangelägenheter.

Med anledning af de fyra första ämnenas behandling fattade mötet resolutioner dels rörande behovet af nya statsdepartementet dels om önskvärdheten af försök med elektrisk drift å statens järnvägar, hvilka resolutioner genom Föreningens styrelse ingifvits till Kgl. Maj:t. Det femte ärendet gaf den kgl. kommittén för omarbetning af gällande vattenrätt tillfälle att framlägga sitt arbetsprogram inför en tekniskt sakkunnig församling. Diskussionen om Föreningens angelägenheter lämnade uppslag till arbete på vissa reformer i Föreningens stadgar och arbetssätt, såsom ofvan antydts.

Inom Andra Sektionen har väckts förslag om anordnande af föreläsningkurser för teknici, en tanke, som på många håll omfattats med lifligt intresse men dock ännu ej kunnat föras öfver utredningsstadiet. Under höstens sammanträden har sektionen varit upptagen af diskussioner rörande organisationen af samarbetet mellan landets tekniska föreningar, hvilken fråga vid årets slut var föremål för förnyad kommittébehandling och väntas blifva återupptagen på nästa årsmöte.*

Den utvidgning af Föreningens verksamhet, som de sista åren gjort sig märkbar och som särskildt framträder i de stora möten, som af Föreningen anordnas, torde för Sveriges ingenjörskår och dess insats i tekniska frågor vara af stor betydelse. Detta förutsätter emellertid ett organisationsarbete af afsevärdt större omfattning än Föreningen hittills bestridt, och ha de svårigheter, som härvid redan mött, kommit Styrelsen att taga under öfvervägande, huru de ökade krafven på Föreningens administration böra mötas. Föreningen torde ha att emotse framställning från styrelsen i sådant syfte.

Af de i föregående styrelseberättelse såsom oafslutade betecknade ärendena har frågan om en teknisk centralmyndighet och om Föreningens ställning till industri och handelskammarrörelsen nått afslutning. Vid årets slut äro frågorna om åtgärder för ökad användning af svenska industrialster och svensk arbetskraft samt om åtgärder för skyddande af äganderätten till ritningar och konstruktions-

* På initiativ inom Andra Sektionen anordnades sistlidne vår en insamling af medel för bestridande af kostnaderna för det gamla teknologkaféet »Petissans» flyttning till Skansen från sin ursprungliga plats vid Drottninggatan i Stockholm. Föreningens medlemmar skänkte villigt sin gård åt minnet af svunna studieårs kamratlif, den behöfliga summan af 3 000 kronor hopbragtes snart och »Petissan» är nu för långa tider bevaradt åt eftervärlden på sin plats vid Skansens Tivolligång.

förslag ännu hvilande, men väntas den förra blifva upptagen till slutlig behandling på Sektionens årsmöte i år.

Afdelningarna.

Afd. för *Husbyggnadskonst* har såsom representant för den svenska arkitektkåren upptagit tanken på årliga svenska arkitektmöten och sistlidne vår anordnat det första af detta slag, hvilket rönte stor tillslutning och torde återupprepas. Arkitekternas utbildning vid konstakademien har varit föremål för diskussion, som föranledt ofvan nämnda hemställan till Kgl. Maj:t. Som bidrag till den pågående omarbetningen af Stockholms byggnadsordning har afdelningen behandlat och biträdt ett af Stockholms Byggnadsförening gjordt uttalande rörande vindars inredning.

Afd. för *Mekanik* har för ernående af bestämd terminologi inom förbränningsläran utarbetat ett tillägg till Föreningens Handbok VII: »Normer för Driftförsök med ångpannor och ångmaskiner», upptagande bl. a. definitioner begreppen kalorimetriskt och effektivt värmevärde. Likaledes har Handbok IV: »Regler för eldning och skötsel af ångpannor» genom afdelningens försorg bragts under revision. En redaktionskommitté med ändamål att utföra en rådgivande verksamhet i afseende på redigeringen af Teknisk Tidskrifts afd. för Mekanik har tillsatts. Afd. har äfven jämte afd. för Elektroteknik utsett ledamöter i en blandad kommitté för behandling af frågan om normer för benämningseffektens fastställande vid verkmaskiner.

Afdelningen har slutligen beslutat och träffat anstalter för anordnande under 1908 af ett allmänt årsmöte för sina öfver hela landet spridda medlemmar.

Afd. för *Elektroteknik* har genom sin nomenklaturkommitté utarbetat förslag till elektroteknisk terminologi i form af en ordlista, vidare utsett lokalkommitté för Sverige till befrämjande af den internationella elektriska kommissionens syften samt representanter jämte afd. för mekanik i ofvan nämnda blandade kommitté. De viktigaste företag afdelningen under 1907 satt i verket hafva varit anordnandet af det andra allmänna Elektroteknikermötet, som ägde rum i Stockholm den 7—9 September, samt utgifvandet af de första svenska elektriska normalerna i form af Föreningens ofvannämnda Handbok IX.

Afd. för *Väg- och Vattenbyggnadskonst* omhänderhar genom en kommitté revisionen af ingenjörstaxan (Föreningens Handbok II). Ordmandet af täfningar inom väg- och vattenbyggnadsfacket är äfven föremål för utredning. Afdelningens entreprenadkommitté har som nämndts erhållit ett understöd af 500 kr. från Föreningen för sin verksamhet. Frågan om anordnande af ett årsmöte för väg- och vattenbyggare är fortfarande hvilande.

Afd. för *Kemi och Bergsvetenskap* har ägnat uppmärksamhet åt kolugnsproblemet, den modärna kalkväfveindustrien och aluminiumföreningars framställning, hvarvid de Rinmanska försöken särskildt kommit under debatt. Slutligen har afdelningen beslutat anordna ett allmänt svenskt kemistmöte år 1908, hvarför bestyrelse utsetts.

Afd. för *Skeppsbyggnadskonst* har afhållit tvänne årsmöten, därvid på dagordningen stående spörsmål, bl. a. malmångares konstruktion och ångturbinen som fartygs-motor, diskuterats. Dessutom har afdelningen såsom nämndt lämnat bidrag till den kgl. s. k. 1906 års sjöfartskommittés utredning.

Afd. för *Teknisk Undervisning* har under året väsentligt ökat sitt medlemsantal genom inval af föreningsmed-

lemmar, verksamma som lärare vid andra tekniska läroverk än Tekniska Högskolan. Afdelningen har vidare på framställning af Styrelsen åtagit sig förarbetet för en revision af den svenska tekniska terminologien och i sådant syfte tillsatt en kommitté.

Första Sektionen har under senare delen af året särskildt upptagits af diskussioner rörande den reform af sektionens ställning inom Föreningen, som åsyftas genom det pågående stadgeändringsarbetet.

Inom Föreningens olika afdelningar och sektioner hafva såsom hittills, föredrag och diskussioner i tekniska och tekniskt-ekonomiska ämnen, besök vid nyare anläggningar och byggnadsverk, föreläsningar af nyare apparater, maskiner och produkter samt utställningar af ritningar och modeller omväxlande anordnats.

Föreningens lokalfråga.

Föreningen har under året haft tillfredsställelsen att inflytta i sin nyförvärfvade egendom Jakobsgatan 19, hvars ombyggnad i allt väsentligt var fullbordad sistlidne vår. Arbetena med inredningen ha dock fortgått hela hösten och äro nu afslutade. Det ekonomiska resultatet af företaget är i korthet, att ombyggnaden betingat en kostnad af kr. 41 725,90 mot af Föreningen anslagna kr. 30 000. De hufvudsakliga poster, hvarmed anslagssumman måst öfverskridas, äro i afrundade tal:

ombyggnad af taket öfver stora salen	7 200:—
extra arbeten i källarevåningen för inredning af kök, aflöpsledning m. m.	1 500:—
provisoriska anordningar för beredande af expeditionslokaler, innan bygget afslutats, påläggning af golfmassa m. m.	500:—
extra målningsarbeten	500:—
» inredningsarbeten (fast)	500:—
anläggning af hydrocleaner	325:—
diverse oförutsedda arbeten	475:—

S:a kr. 11 000:—

Af dessa poster må beträffande den första anföras, att sedan ändringsarbetet påbörjats byggnadskommitté funno, det en blott förstärkning af det gamla bjälklaget ej, såsom först antagits, vore tillräddig ur byggnadsteknisk synpunkt; en fullständig ombyggnad blef därför nödvändig. Beträffande inredningen i källarevåningen betingades förändringarna af de föreskrifter vederbörande myndigheter lämnade för tillstånd att därstädes anordna kök till ölstugan.

Insamlingen till förmån för byggnadsfonden har tills dato inbragt kr. 34 900, hvarjämte gåfvor in natura, extra rabatter m. m. af olika leverantörer lämnats till ett värde af kr. 2 655:82.

Byggnadsarbetena hafva stått under öfverinseende af en byggnadskommitté, bestående af hrr förste intendenten I. G. Clason, öfversteiöjtnant P. Ax. Lindahl och direktör T. Örtenblad, hvaraf den sistnämnde fungerat såsom verkställande inom utskottet. För det uppoffrande arbete, som dessa ledamöter nedlagt vid fyllandet af sitt uppdrag, står Föreningen i stor tacksamhetsskuld.

Att vår förening, trots de stora ekonomiska kraf detta viktiga byggnadsföretag ställt, kunnat föra detsamma till ett så lyckligt slut, har Föreningen till stor del att tacka de Föreningens ledamöter och för densamma intresserade personer, som genom penningbidrag eller på annat sätt därvid lämnat sitt understöd.

Föreningens ekonomiska ställning år 1907.*

Tillgångar	Skulder	
	den 1 Jan.	den 31 Dec.
Kassabehållning	216 06	644 78
Innestående på kapitalräkning	84 03	88 34
Obligationer	20 000 —	18 900 —
Fastigheten 19 Jakobsgatan	164 796 53	200 000 —
Inventarier	6 000 —	10 000 —
Bibliotek	2 500 —	2 500 —
Förlag af böcker	1 603 62	1 056 25
Varor	623 95	1 337 60
Fordran af diverse personer	9 918 79	—
Teknisk Tidskrift, lager och fordringar ..	11 004 67	20 143 27
Kronor	216 747 65	254 670 24
Byggnadsfonden	44 975 98	75 861 28
Reservfonden	5 900 —	6 200 —
Polhemsfonden	4 701 35	4 936 43
Sandellsfonden	2 555 18	2 682 94
Byggnadsamfundets donationsfond	4 033 40	4 260 02
Bobergsfonden	13 638 76	14 424 55
Lån mot in-teckning i fastigheten	99 555 52	98 824 27
Skuld till diverse personer	—	12 155 69
Teknisk Tidskrift, diverse skulder	22 221 57	19 565 96
Allmänna fonden	19 165 89	15 759 10
Kronor	216 747 65	254 670 24

Föreningens inkomster och utgifter år 1907.

Inkomster:	Utgifter:
Inträdesafgifter	Fastighetens ombyggnadskostnader
Terminalsafgifter	Fastighetens omkostnader
Årsafgifter	Hyra och omkostnader
Afgifter för all framtid	Aflöningar
Räntor	Diverse omkostnader
Hyror	Räntor
Frivilliga gåfvor	Öfriga utgifter
Öfriga inkomster	Afskrifningar
Fastighetens ökning i värde	Teknisk Tidskrift: Papper o. tryckningskostn.
Af Allmänna fonden disponerade medel... ..	Illustrationer
Teknisk Tidskrift: Offentliga anslag	Författarearfvoden
Prenumeration	Aflöningar
Annonser	Expedition och afskrifn.
Lager af Tekn. Tidskr.	Fondernas ökning: Byggnadsfonden
Återbetaladt förskott	Öfriga fonder
Kronor	Kronor
	173 175 01

Stockholm den 15 Februari 1908.

Gottfr. Boberg.

Granskad och rätt befunnen.

Karl P. Dahlström. C. Reutersvärd. Henry O. Calonius.

* Mera detaljerade ekonomiska uppgifter om Teknisk Tidskrift tillhandahållas på begäran intresserade af Tidskriftens redaktion.

Teknisk Tidskrift.

Föreningens tidskrift har under året till formen eller utgifningssätt icke undergått några andra väsentliga förändringar, än att den i förra styrelseberättelsen bebadade uppdelningen af afdelningarna för mekanik och för elektroteknik ägt rum. Denna anordning har visat sig förmånlig, såväl genom det ökade intresse, som inom motsvarande afdelningar inom Föreningen försports för tidskriftens utveckling, som ur ekonomisk synpunkt. Föreningens samtliga afdelningar ha som förut beredts tillfälle att till styrelsen före nästa årsbudgets uppgörande framföra sina önskemål rörande Teknisk Tidskrift, och ha desamma i möjligaste mån tillmötesgått.

Inom redaktionen har i öfrigt åtskilliga förändringar ägt rum år 1907. Hufvudredaktören bergsingeniör Gunnar Dillner afgick på grund af förändrad verksamhet den 1 maj från sin befattning i tidskriften, och förordnades i hans ställe till årets slut civilingenjören kapten Erland Nordlund, hvilken äfven af Styrelsen omvalts till hufvudredaktör för år 1908. Professor E. G:son Odelstierna erhöi i aug. på begäran entledigande från sitt uppdrag att vara ene redaktör för tidskriftens afd. för kemi och bergsvetenskap och efterträddes af kontrolldirektör K. A. Wallroth.* Arkitekt T. Grut, som redigerat afd. för arkitektur

* Utsett af afd. för Kemi och Bergsvetenskap att fungera t. o. m. utgången af år 1908.

och dekorativ konst, afgick med utgången af året från denna befattning och fick genom afd:s för Husbyggnadskonst val till efterträdare arkitekten I. Tengbom.

Ekonomi.

Föreningen har år 1907 åtnjutit statsanslag af 5 000 kronor för utgifvande af Teknisk Tidskrift med skyldighet att efter redaktionens bepröfvande offentliggöra reseberättelser afgifna af tekniska statsstipendiater, som icke ägna sig åt bergshandteringen. Af Letterstedtska Föreningens fonder har som hittills åtnjutits ett understöd af 1 000 kronor för Teknisk Tidskrift. Styrelsen har äfven i år hos Kgl. Maj:t gjort framställning om statsanslag för Föreningens verksamhet, hvilken framställning dock ej bifallits.

I öfrigt hänvisas till vidstående tablåer öfver Föreningens ekonomiska ställning samt inkomster och utgifter, hvartill Styrelsen vill foga följande:

Föreningens tillskott till Teknisk Tidskrift har för år 1907 uppgått till kr. 9 161:18. Motsvarande belopp var 1906 kr. 6 142:50. Denna ökning i kostnaderna betingas dels af en ökning i antalet textsidor (152 sid.), dels af en afsevärd ökning i upplagan. Sidantalets stegring sammanhänger väsentligt med den nya uppgift Tidskriftens allm. afd. fr. o. m. år 1907 fått sig förelagd i publicering af förhandlingarna från Andra Sektionens årsmöte;

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS STADGEFRÅGA 1908.

Det stadgeändringsförslag, som framlades vid Föreningens extra allmänna möte den 27 sistlidne februari, och föreligger till afgörande behandling vid allm. mötet instundande 21 mars, innebär ett fortsättande på de »partielle reformernas» väg, hvilken hittills ledt till besluten af 1905 ang. förenklade former för stadgeändring och af 1906 ang. förändring af styrelsens sammansättning.

Utgångspunkten för de reformer i gällande stadgar och ordningsregler, styrelsen denna gång föreslår Föreningen att vidtaga, äro dels de resolutioner som fattades af Andra Sektionen vid årsmötet 1907, dels en framställning i stadgefrågan af Första Sektionen i anledning af sagda resolutioner.

De ifrågasatta förändringarna i Föreningens stadgar beröra invalsbestämmelserna och Första Sektionens ställning inom Föreningen.

Invalsbestämmelserna öppna f. n. (Gäll. stadg. § 2) tillträde till Föreningen för i stort sedt två kategorier: dels elever och ingeiorer från Tekniska Högskolan, dels »framstående utöfvare af teknisk verksamhet». Den senare definitionen på dem, som utan att hafva genomgått Tekniska Högskolan anses valbara, har med Föreningens utveckling till ett hela landet omfattande representativt ingeiorersamfund fått en allt friare tolkning vid tillämpningen. Det är sålunda endast ifrågasatt att upphöja häfden till lag, då styrelsen i full öfverensstämmelse med årsmötets uttalande föreslår att såsom kvalifikation på valbarhet för ingeiorer med annan utbildning eller examen än Tekniska Högskolan antaga, att den föreslagna skall vara »en kunnig och erfaren idkare af teknisk verksamhet».

Reglerandet af Första Sektionens ställning inom Föreningen har som bekant länge stått på stadgearbetenas dagordning och varit den klippa, hvarpå åtskilliga omfattande stadgeändringsförslag strandat. Den lösning, som innehålles i det föreliggande förslaget, söker en medelväg mellan de båda ytterligheter, hvilka man förut uppställt som alternativ: Första Sektionens bibehållande i sin nuvarande ställning eller skiljande från Föreningen (ev. uppgående i Tekniska Högskolans elevkår). Man föreslår nu Första Sektionens bibehållande som en till Föreningen ansluten studentsektion, hvars medlemmar hafva rösträtt endast i ett fåtal, noga definierade föreningsangelägenheter (val af revisorer, ändring af vissa grundläggande §§ i Föreningens stadgar, Föreningens upplösning m. m.) och hvars fullmäktige i Föreningens styrelse likaledes ha begränsad rösträtt. Studentsektionen är något friare organiserad än den förutvarande Första Sektionen; den har egna stadgar, som särskildt upptagas vid sidan af Föreningens. Ekonomi och förvaltning äro fortfarande gemensamma. Elevernas vid Tekniska Högskolan företrädesrätt till inträde i Föreningen är äfven bibehållen, i det ledamot i studentsektionen, som erhållit afgangsbetyg från Tekniska Högskolan, äger att efter anmälan hos styrelsen öfvergå till ledamot i Föreningen utan särskildt inval och utan erläggande af inträdesafgift.

De första §§ i Föreningens och studentsektionens stadgar föreslås till följande lydelse:

§ 1. (Föreningens).

Svenska Teknologföreningen, bildad genom sammanslagning af Ingeiorersföreningen, Svenska Teknologföreningen, ursprungligen Föreningen T. I., och Byggnadsamfundet, har, med fullständigt bibe-

hållande därjämte af föreningen T. I:s första uppgift att utgöra ett samband mellan dem, som äro eller varit elever vid K. Tekniska högskolan (K. Teknologiska institutet), till ändamål att åvågbringa en sammanslutning af dem, som på ett framstående sätt, vare sig i vetenskapligt, konstnärligt eller praktiskt hänseende, verka till den svenska industriens och byggnadskonstens gagn.

I öfverensstämmelse med föreningens tidigare uppgift är till densamma ansluten en studentsektion.

§ 1. (Studentsektionens).

Svenska Teknologföreningens studentsektion, förr Första sektionen, har till uppgift att utgöra ett samband mellan eleverna vid Tekniska Högskolan i syfte dels att väcka och vidmakthålla intresset för teknisk bildning samt verka för ett lärerikt och angenämt kamratlif, dels att i enlighet med Föreningen T. I:s första uppgift förmedla sambandet med Teknologföreningens ledamöter.

Denna förändring, genom hvilken begreppet »Andra Sektionen» upphäfvos och i dess ställe träder »Föreningen», har naturligtvis medfört en formell omredigering af nu gällande stadgar i åtskilliga delar. Därvid har den principen följts att icke ändra annat, än hvad som direkt följt af det ändrade inbördes förhållandet mellan nuvarande sektioner. Det har nämligen ansetts olämpligt att försöka en mera genomgående modernisering i detalj af stadgarna, innan hufvudreformerna blifvit genomförda.

Hvad slutligen ordningsreglerna beträffar, afse de föreslagna ändringarna dels modifikationer, som föranledts af sektionernas förändrade ställning, dels införandet af bestämmelser om »årsmötet» (nu »Andra Sektionens årsmöte»). Detta möte har härigenom blifvit vederbörligen upptaget som en integrerande del i det ordinarie föreningsarbetet. I samband härmed ha bestämmelserna för delgifvande af kallelse till sammanträde inom Föreningen m. m. gifvits en form, som bättre motsvarar de kraf man nu enligt årsmötets uttalanden är benägen att ställa på Föreningen.

För att underlätta öfversikten öfver de ändringar, som inbegripas i ofvan refererade stadgeförslag, har styrelsen låtit sammanföra nu gällande och föreslagna stadgar och ordningsregler i en paralleltryckt upplaga*, som tillhandahålles genom Föreningens sekreterare.

G. H—r.

FRÅN RIKSDAGEN.

Till utbyggande af den elektriska kraftstationen vid Trollhättan har riksdagen i enlighet med K. M:ts proposition beviljat 2 800 000 kr. samt till ledningsnät för distribuering af elektrisk energi 1 000 000 kr.

Såsom tilläggsunderstöd till rederiaktiebolaget Nordstjernen för uppehållande af ångfartygstrafiken å den s. k. La Platalinien har riksdagen för åren 1908—10 beviljat ett anslag af 145 000 kronor med uttalande, att såsom villkor därför måtte bestämmas, att frakten från utländsk lastningshamn ej får sättas lägre än från svensk hamn för varor af samma slag.

De begärda stora anslagen till statens järnvägar hafva oakortade af riksdagen beviljats, nämligen 2 730 000 kr. till nya byggnader och anläggningar (Liljeholmens station, centralverkstaden i Örebro, Forsmo-bron m. m.), 420,000 kr. till fullbordande af dubbelspåret Järfva—Uppsala, 550 000 kr. till ett dubbelspår Liljeholmen—Älfsjö 6 650 000 till ny rörlig materiel samt 1 200 000 kr. för

* Stadgetrycken medfölja bl. a. de mötestryck, som på rekvisition tillställas anmälda deltagare i Andra Sektionens stundande årsmöte.

komplettering af järnvägen Gellivare—Riksgränsen i o. f. fullgörande af åtagen leveransplikt å malm.

Kungl. Maj:ts proposition om anslag af 5 400 000 kr. för anordnande af ångfärjeförbindelse mellan Trelleborg och Sassnitz har likaledes efter tillstyrkande af statsutskottet af båda kamrarna bifallits.

NOTISER.

K. Järnvägsstyrelsen har förordnat f. o. m. i innevarande mars.

Till maskiningenjörer af 2:a klass vid statens järnvägar ingeiorerna O. B. Nyströmer, C. J. Alm, E. B. Höjer och T. W. Möller; Till maskininspektorer vid järnvägarna ingeiorerna S. A. V. Bagge, P. G. O. von Bahr, E. C. F. Ohlsson Ekeblad, C. F. S. Fjellström, A. G. Hallberg, C. C. D. Sabelström och J. F. Liljegen; samt Till underingenjörer vid järnvägarna ingeiorerna A. J. Larson, H. Westerdahl, E. J. A. Nothin, A. F. Rydin, J. E. A. Molin och C. O. J. Montelius.

Kungl. kommitté för revision af patentlagstiftningen och omorganisation af Patent- och Registreringsverket. Kungl. Maj:t har uppdragit åt en kommitté bestående af generaldirektören m. m. C. H. Hj. Bennich, ingeioreren John Edberg, fiskalen i Göta hofrätt K. H. R. Hjertén, ledamoten af riksdagens första kammare disponenten Torå A. Magnuson, ledamoten af riksdagens andra kammare ingeioreren S. O. Nylander, öfveringeniören Nils O. W. Rahm samt fabriksidkaren Knut Söderblom att, efter verkställd revision af gällande lagstiftning rörande patent och skydd för varumärken, mönster och modeller m. m. äfvensom utredning rörande behovet af förändrad organisation af Patent- och Registreringsverket och i samband därmed reglering af löneförhållandena m. m. vid verket, till Kungl. Maj:t inkomma med de utlåtanden och förslag, hvartill utredningen gifvit anledning.

MEDDELANDEN FRÅN SVENSK INDUSTRI.

Ny svensk ångturbin, uppfunnen af ingeiorerna Birger Ljungström och Erik August Forsberg, kommer att tillverkas af det nybildade Aktiebolaget Ljungströms ångturbin, för hvilket stiftelseurkund ingifvits till öfverståthållareämbetet. Aktiekapitalet skall utgöra minst 500 000 och högst 1 500 000 kronor.

Chefsombyte. Till disponent vid Hesselholms mekaniska verkstad har antagits ingeior Robert Ardell, f. n. anställd vid Nya Aktiebolaget Atlas i Stockholm, såsom föreståndare för afdelningen för transportanordningar.

FÖRENINGSMEDDELANDEN.

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGEN.

Afdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst hade den 9 mars sammanträde under professor C. J. Magnells ordförandeskap. Härvid invaldes i afdelningen civilingenjör Anton Ekholm.

Aftonen var ägnad åt diskussion om »Trafiksäkerhetskommitténs betänkande». Ämnet inleddes med ett längre föredrag af professor C. J. Magnell, som varit en af ifrågavarande kommittés ledamöter, och lämnade inledaren ett utförligt, men dock koncentreradt referat af det digra utlåtandet jämte dess många reservationer. I den efterföljande lifliga diskussionen deltog, utom inledaren, öfverstelöjtnant Stafsing, kaptenerna Fogelmarck och Ståhle, civilingenjörerna Roth och Winell samt byråingenjören i järnvägsstyrelsen Windahl. På grund af den långt framskridna tiden och ämnets stora vikt beslöts att bordjägga frågan om Föreningens ställning till de i betänkandet framlagda förslagen och upptaga ämnet till fortsatt behandling vid ett kommande sammanträde.

Referat af diskussionen torde senare komma att inflyta i Tidskriften.

Afdelningen för Husbyggnadskonst sammanträdde tisd. den 10 mars under professor Lallerstedts ordförandeskap. Till afdelningens representant vid VIII internationella arkitektkongressen i Wien 18—24 maj detta år utsågs arkitekten Ivar Tengbom. För det planerade svenska arkitektmötet i sommar valdes till sekreterare arkitekten greve S. Cronstedt. Vid sammanträdet voro utställda uppmättningsritningar, skisser och fotografier från Leckö slott utförda under

För Svenska Teknologföreningens Styrelse.

AXEL F. ENSTRÖM.

G. Holmberger.

Revisionsberättelse för år 1907.

Till Svenska Teknologföreningen.

Undertecknade å allmänt möte den 30 November 1907 utsedde revisorer få härmed afgifva följande berättelse öfver den af oss verkställda granskningen af Föreningens räkenskaper och förvaltning för år 1907.

Det ekonomiska resultatet af detta Föreningens första verksamhetsår under eget tak måste anses vara synnerligen glädjande, i betraktande af att Föreningen genom medlemmarnas offervillighet kunnat bringa de betydande ombyggnadsarbetena å den nyköpta fastigheten till ett lyckligt slut, utan att Föreningens ekonomi på något sätt behöft äfventyras.

Till de af Föreningens styrelse utsedda byggnadskommittéerade Herrar I. G. Clason, P. Ax. Lindahl och T. Örtblad, af hvilka den senare fungerat som verkställande inom kommittén, föreslå revisorerna ett särskildt tacksamhetsvotum med anledning af det betydande arbete, de nedlagt på utförandet af sitt uppdrag.

Revisorerna få efter verkställd granskning af verifikationer och räkenskaper vitsorda riktigheten af de af styrelsen framlagda tablåerna öfver inkomster och utgifter, tillgångar och skulder under det år revisionen afser.

Af dessa tablåer framgår bland annat, att väsentligaste ökningen i Föreningens fonder faller på byggnadsfonden, tillfölje af de rikliga bidrag som influtit till densamma för fastighetens ombyggnad.

I öfrigt kan sägas, att Föreningens inkomster och utgifter i allmänhet hållit sig inom ramen af den af Föreningen antagna budgeten, om man undantager, dels att det beräknade statsanslaget af 3 000:— kronor för Föreningens verksamhet icke influtit, hvilket haft till följd en motsvarande minskning i den allmänna fonden, dels att de beräknade utgifterna för T. T. öfverskridits med nära 9 000:— kronor, hvilket belopp dock täckts af ökade annons-inkomster och prenumerations-afgifter.

Räkenskaperna äro förda med reda och omsorg, och några anmärkningar mot desamma hafva vi icke att framställa. Styrelsens protokoll hafva af oss genomgåts, och de i Inteckningsbankens kassafack förvarade värdehandlingarna hafva vi inspekterat och funnit i behörig ordning.

Bokföringsvärdet af Föreningens fastighet synes efter den genomgångna ombyggnaden vara att anses såsom skäligt.

Revisorerna få tillstyrka, att full och tacksam ansvarsfrihet beviljas styrelsen för 1907 års förvaltning.

Stockholm den 11 Mars 1908.

Karl P. Dahlström. Carl Reutersvärd. Henry Calonius.